

Solární rok 2023: Česko se opět řadí mezi „gigawattové“ země, na významu nabývají střední a velké elektrárny

Praha, 10. 1. 2024 - Solární sektor v roce 2023 v Česku opět výrazně přidal na rychlosti. Podle dat Solární asociace se postavilo na 1 gigawatt nových fotovoltaických elektráren, celkem jich vzniklo skoro 83 tisíc. Objevují se především na střeších rodinných domů, připojovat se však začínají i velké firemní elektrárny a první solární parky. Zásadně se obrací situace na trhu realizačních firem: podle průzkumu STEM/MARK provedeném ve spolupráci se Solární asociací je většina instalačních firem připravena na další růst v roce 2024. Kvůli konkurenčnímu boji a preferencím spotřebitelů však dnes kvalitnější dodavatelé paradoxně mohou mít problémy sehnat zákazníky. Významné rezervy máme nadále v akumulaci energie u velkých FVE.

V roce 2023 bylo do sítě připojeno celkem 82 799 solárních elektráren, jejichž celkový výkon dosahuje 970 megawatt-peak (MWp). Oproti roku 2022 to znamená růst v počtu nových elektráren o 49 tisíc a 145 %. Co do výkonu solární trh v Česku loni oproti roku 2022 narostl o 681 MWp (tedy o 236 %). Výrazně posílil segment firemních střešních a pozemních elektráren. Projektů s výkonem nad 100 kWp vzniklo pětkrát víc, k celkovému růstu přispěly 183 megawatty. Podepsalo se to i na průměrné velikosti FVE: ta vzrostla z 8,6 kWp na 11,7 kWp. Do sítě bylo připojeno také 25 elektráren s výkonem přesahujícím 1 MWp. Nešlo přitom jen o velké firemní střešní elektrárny, ale i o první solární parky od roku 2011.

Růst loni opět táhly domácnosti, 80 tisíc střech bylo nově pokryto panely s celkovým výkonem 823,3 MWp. Průměrná velikost domácích FVE byla loni 10,3 kWp (oproti průměrné velikosti 6,7 kWp v roce 2022). Rodiny z 92 procent volí řešení kombinované s bateriovým úložištěm s průměrnou kapacitou 12 kWh (2022: 11,7 kWh). Motorem rezidenčního sektoru je i nadále úspěšný program Nová zelená úsporám.

Instalačních firem je dost, zákazníci by se měli zaměřit na kvalitu provedení

Nepolevující růst poptávky přilákal do solárního odvětví vysoký počet instalačních firem. Zatímco v roce 2022 kvůli jejich nedostatku čekali zákazníci na zprovoznění elektrárny mnohdy několik měsíců, loni se čekací doby výrazně zkrátily. Podle výzkumu agentury STEM/MARK u firem sdružených v Solární asociaci jsou instalační firmy připravené na další růst poptávky. „Pro letošní rok jsou firmy připraveny vyhovět ještě většímu počtu zájemců a lze tedy očekávat, že i rok 2024 přinese další výrazný rozvoj tohoto odvětví,“ poznamenává Tomáš Rychecký z agentury STEM/MARK.

Zvyšující se konkurence mezi firmami však znamená problém především pro kvalitnější dodavatele. „Čeští zákazníci se často rozhodují primárně podle ceny, což zhoršuje konkurenceschopnost firem, které používají kvalitnější technologii, dbají víc na bezpečnost instalace nebo protipožární opatření,“ konstatuje výkonný ředitel Solární asociace Jan Krčmář. „Marže v sektoru dnes nejsou vysoké a mnoho lidí není ochotno připlatit si za kvalitní komponenty a pečlivou práci expertů. Ohrožuje to především ty nejvyšší firmy, které

nehodlají dělat kompromisy při bezpečnosti instalace a výběru spolehlivých komponent,“ dodává Krčmář. Solární asociace proto apeluje na veřejnost, aby při volbě dodavatele nehleděla jen na cenu, ale zaměřila se i na kvalitu provedení elektrárny.

Fotovoltaika pomáhá firmám plnit dekarbonizační cíle

Po mnoha letech se v roce 2023 naplno rozjela i výstavba střešních a pozemních elektráren provozovaných firmami. Elektráren vyrábějících energii pro vlastní spotřebu podniků bylo loni instalováno víc než 2 500 s celkovým výkonem okolo 140 MWp. Většina těchto FVE vznikla s využitím dotace z Národního plánu obnovy, který má zvýšit odolnost české ekonomiky vůči krizím. *„Výroba vlastní energie z fotovoltaické elektrárny je jeden z nejjednodušších kroků, jak si firmy mohou zafixovat značnou část provozních nákladů a zabezpečit se proti stoupajícím cenám energií,*“ připomíná výkonný ředitel Solární asociace Jan Krčmář. *„Zároveň tím výrazně sníží svou uhlíkovou stopu a připraví se na hodnocení ESG,*“ dodává.

Na scénu se vracejí velké elektrárny

Přesto, že se v Česku loni postavil téměř jeden gigawatt solárních elektráren, nejedná se o historicky nejlepší rok. I přes rekordní počet instalací jejich celkový výkon nepřekonal rok 2010. A to i přes skutečnost, že dnešní panely jsou výrazně výkonnější. *„Dnešní růst táhnou střešní elektrárny pro rodinné domy či firmy. Chceme-li však potenciál solární energie v Česku využít a hlavně se připravit na velice reálný scénář, že se uhelné elektrárny budou odstavovat dříve, než se čekalo, musíme přidat ve výstavbě solárních parků,*“ varuje Jan Krčmář a pokračuje: *„Jinak se můžeme dostat do situace, kdy se uhelné elektrárny přestanou provozovateli vyplácet a nové jaderné bloky ještě nebudou postavené. Bez dostatku obnovitelných zdrojů jako je slunce a vítr u nás bude elektřina výrazně dražší, než u sousedů.“* Kromě toho hrozí, že český průmysl nebude splňovat požadavky jako je ESG, protože v Česku nebude k dispozici dostatek energie z obnovitelných zdrojů.

Velký problém nadále představuje absence akumulace energie, která ani loni u velkých FVE prakticky nevznikala. U výroben nad 1 MWp byl poměr kapacity bateriových úložišť vůči instalovanému výkonu FVE pouhých 1,4 %, což je samozřejmě kriticky nízké číslo. Na vině je jak chybějící legislativa, tak nastavení podmínek dotačních programů. *„Plnohodnotné využití akumulace elektřiny by měla umožnit další novela energetického zákona (tzv. Lex OZE III) z dílny MPO, na jejímž znění se Solární asociace a AKU-BAT podílí. Nově vyhlášené výzvy Modernizačního fondu, na kterých zase dlouhodobě spolupracujeme se Státním fondem životního prostředí a Ministerstvem životního prostředí, již budou obsahovat vyšší bodové zvýhodnění projektů s akumulací. Doufám, že se podíl velkých projektů s velkokapacitními úložišti díky těmto změnám začne již brzy zvyšovat, jinak máme problém,*“ uvádí k tomu Jan Fousek, předseda představenstva Solární asociace a ředitel Asociace pro akumulaci energie AKU-BAT.

U rezidenčních fotovoltaik je přitom situace zcela opačná, využití domácích baterií v poměru k instalovanému výkonu nás řadí v tomto segmentu mezi evropskou špičku. *„Do budoucna*

domácí baterie skýtají obrovský potenciál agregace flexibility pro stabilizaci soustavy. Co ještě před několika lety znělo jako sci-fi, dnes už i některé tuzemské firmy běžně dělají,“ dodává Fousek.

Agrovoltaika dostane zelenou, komunitní energetiku provázejí otazníky

„Důležitou roli by v budoucnu mohla sehrát takzvaná agrovoltaika, kdy se panely instalují na aktivně využívanou zemědělskou plochu a dochází ke kladné synergii částečného zastínění vyžadovaného některými plodinami a současného využití sluneční energie pro výrobu elektřiny,“ říká expert Solární asociace na agrovoltaiku Jiří Bím a dodává: *„Rozhodující bude, zda se letos podaří přijmout nutnou legislativu v podobě, která umožní rozvoj agrovoltaiky tak, jak ji známe ze zahraničí.“*

Pro rok 2024 očekává Solární asociace další příklon investorů směrem k větším elektrárnám, které budou nově pro firemní segment dotovány z Modernizačního fondu. To by mělo výrazně zrychlit administrativu projektů a jejich výstavbu. Naopak těžko se odhaduje, zda bude pro zákazníky atraktivní komunitní energetika v podobě přijaté zákonodárci. *„Bez funkční komunitní energetiky se nepodaří využít obrovský potenciál, který v sobě skrývají střechy bytových domů,“* vysvětluje Jan Krčmář.

Celkový výkon všech solárních elektráren v Česku v roce 2023 dosáhl téměř 3,5 GW. Celkem dnes do sítě dodává elektřinu již víc než 170 tisíc fotovoltaických elektráren, z toho víc než 150 tisíc na střechách rodinných domů.

Rok 2023 v číslech

Počet nových elektráren	82 799
Celkový výkon nových elektráren	970,1 MWp
Celková nová kapacita akumulace	917,1 MWh
Počet nových domácích FVE	80 069
Počet nových firemních a pozemních FVE	2 730
Průměrná velikost FVE	11,7 kWp
Průměrná velikost domácí FVE	10,3 kWp
Průměrná velikost firemní FVE	54,2 kWp
Podíl akumulace u rezidenčních FVE	92 %
Podíl akumulace u firemních FVE	40,3 %
Podíl akumulace u FVE nad 1 MWp	1,4 % (1 MWh baterie / 67 MWp FVE)
Nárůst oproti přírůstku 2022 v počtu	145,3 %
Nárůst oproti přírůstku 2022 v MWp	235,9 %

Nové FVE podle kraje

Kraj	Počet FVE	Výkon nových FVE
Hlavní město Praha	3 223	34,6 MWp
Středočeský kraj	16 393	168,8 MWp
Plzeňský kraj	4 888	67,6 MWp
Ústecký kraj	4 257	46,8 MWp
Liberecký kraj	2 795	35,1 MWp
Karlovarský kraj	1 356	6,1 MWp
Královéhradecký kraj	4 494	57,7 MWp
Pardubický kraj	4 199	56,8 MWp
Olomoucký kraj	4 576	58,4 MWp
Moravskoslezský kraj	8 027	87,3 MWp
Kraj Vysočina	5 290	60,8 MWp
Zlínský kraj	5 388	65,8 MWp
Jihočeský kraj	6 856	86,7 MWp
Jihomoravský kraj	11 048	127,5 MWp

Za poskytnutí dat děkujeme Ministerstvu průmyslu a obchodu, Státnímu fondu životního prostředí a společností ČEZ Distribuce, EG.d a PRE Distribuce.

Dovolujeme si Vás upozornit, že obsah tiskové zprávy, jakož i jeho části, je chráněn zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon). Jakékoliv použití tiskové zprávy či jejího obsahu pro komerční účely bez předchozího souhlasu Solární asociace je přísně zakázáno.

Kontakty:

Jan Krčmář
Výkonný ředitel Solární asociace
E: jan.krccmar@solarniasociace.cz

SOLÁRNÍ ASOCIACE
SLUNCE • ENERGIE • AKUMULACE

Petra Písková
M: 774 695 620
E: petra.piskova@solarniasociace.cz

O Solární asociaci: [Solární asociace](#) představuje největší a nejdůležitější sdružení profesionálů solární energie v České republice. Asociace představuje 60% podíl na českém solárním průmyslu a má 690 členů, kterými jsou instalační společnosti, solární investoři, majitelé elektráren, univerzity, banky a právní kanceláře. Solární asociace je členem SolarPower Europe.